

De Tegentijd

Nieuwsbrief Brussels Brecht-Eislerkoor september 2009

de “shouting” meter

Draken aller landen, verenigt u !

Deze keer wist ik geen raad met het editoriaal. Normaal schrijf je iets als “na een verkwikkende vakantie kijken we met zijn allen uit naar een boeiend koorjaar”, maar hoeveel jaren na elkaar kan je dat schrijven zonder in clichés te vervallen ?

Vanochtend nam ik hoopvol maar met een tikkeltje scepticisme mijn horoscoop ter hand om te zien wat de toekomst in petto had. Astrologie, da's toch quatsch ? Ik geef de kritische lezer hierin graag gelijk, temeer daar ik een *Maagd* ben, wat de mensen die het vernemen, doet bulderen. Maar het Chinese horoscoop moet kunnen, vind ik. Want daar ben ik een draak. En wat lees ik nu : “*Draken gaan de laatste rechte lijn naar september in. U bereidt zich maar beter goed voor, want dan belooft het opnieuw ontzettend druk te worden.*”

Een voorspelling die niet alleen mij op het lijf is geschreven, maar ook het hele koor met zijn draken, zwijnen, paarden, geiten en andere muzikale beesten uit de Chinese kosmologie. Die fameuze laatste rechte lijn leidt ons – con fuoco (= vol vuur) - naar de ultieme gemeenschappelijke repetitie voor ons meerkorenproject *The Shouting Fence*, gevolgd door de generale repetitie op 8 oktober 2009 in het *Kaai*, en dan de voorstellingen in Brussel, Gent en Luik. Normaal moet alles van een leien dakje lopen : de kelen zijn gesmeerd, de keien gepolijst, de stukken naar best vermogen ingestudeerd. Maar wat als de bussen niet op tijd komen of de broodjes aangebrand zijn, om slechts de minst erge rampenscenario's aan te halen.

 Maar daarna komt er een rustige periode, denkt u ? Wel, dan kent u de leden het *Brussels Brecht-Eislerkoor* niet : in hun hoofden bruist het voortdurend van de ideeën. En in plaats van *Al zingend partij kiezen* zou hun motto beter *Rust roest* luiden. Na *Shouting Fence* en de bijhorende studiereis mogen we stukken laten horen uit de vroegere productie *Vergeten Straat*. En of we in december ook in Gent *Brecht* kunnen zingen ? Euh...

Onze auteurs van *Tegentijd* zijn ook niet stilgevallen : Karim werpt weer een licht op het Israëliisch-Palestijns conflict ; in het kader van *Shouting Fence* passen bijdragen over Bruno Stevens, die de foto van onze affiche maakte ; we hebben het over onze meter Dr. Nawal el Saadawi ; en over het Turks polyfonisch koor Gavur Gelinler dat met ons mee *shout* en over hun dirigente Sibel Dinçer, die één van de solopartijen op zich neemt. Jos van zijn kant is met een tijdmachine gereisd naar de USA uit de jaren 30-40 om er bekende en – ons althans – minder bekende musici rond Hanns Eisler te ontmoeten. Katlijn rekent af met de manier waarop Brecht zich liet inspireren door zijn slimme, hardwerkende vrouwen. Een nieuwe generatie feministen is opgestaan. Veel leesgenot ! Erica

In dit nummer :

Eisler vooruit achteruit deel 4 met bijlagen over Pierre Degeyter,

Marc Blizstein, Woodie Guthrie en Leonard Bernstein

De gevolgen van de zesdaagse Oorlog (Shouting-productie)

Bruno Stevens, de affichefotograaf (Shouting-productie)

Nawal el Saadawi, onze meter (Shouting-productie)

Gavur Gelinler en Sibel Dinçer (Shouting en koorverhaal)

Het proletariërslied (in-de-pijplijn)

Helene Weigel en de Brechtvrouwen

Koorgeritsel

“ik ben bij de vijf bekendste componisten”

Hanns Eisler : vooruit achteruit (4)

Waarom zich druk maken over Eisler en zijn “ideetjes en theorieën”? Omdat ze impact hebben, stelt Jos, en hij bijt zich vast in de kuit van “onze” huiscomponist die decennialang een belangrijk en invloedrijk musicus geweest is.

Wat voorafging. Rond 1930 komt de communistische klassieke musicus Hanns Eisler tot volgende conclusies : 1) de arbeidersmuziekverenigingen vormen een bijzonder geschikte basis voor politiek-culturele agitatie ; 2) de klassieke muziek is de enige geschikte muziek voor de arbeidersmuziekbeweging. De arbeiders moeten opgevoed worden in de muziek van de grote klassieke periode (Beethoven en zo) om op die basis, met de hulp van betrouwbare cultuurfunctionarissen en vooruitstrevende componisten, te bouwen aan een arbeidersmuziek. Kennis en beheersing van de klassieken zal hen ook behoeden voor de gevaren van jazz, volksmuziek en commercieel amusement.

“Ik ben componist (mijn naam behoort tot de vijf bekendste van de moderne muziek), leerling van Arnold Schönberg. Ik ben zelf ook leraar in compositie en harmonieleer. Mijn composities worden in alle hoofdsteden van Europa en Amerika uitgevoerd, ik heb de muziek voor 14 films en theaterstukken geschreven ...” Dat schrijft Hanns Eisler over zichzelf in zijn asielaanvraag voor Mexico in 1939, op een moment dat hij uit de USA dreigt te worden gegooid. Daar is hij ondertussen inderdaad een bekende naam geworden, zeker in de vakkringen van de moderne klassieke muziek en vooral van de film.

usa

In 1939 schrijft Eisler de muziek voor de poppenanimatiefilm *Pete Roleum and his Cousins*, een propaganda-film van de Amerikaanse petroleumindustrie voor de wereldtentoonstelling van dat jaar in New York. Die muziek krijgt veel aandacht en wordt beschouwd als een meesterwerkje in het genre. Eisler is gelanceerd ... dankzij de machtige Amerikaanse petrolbazen. Eisler werkt samen met bekende film- en theaterfiguren als *Charles Laughton*, *Charles Chaplin*, *Jean Renoir*, *Douglas Sirk*, *Michael Curtiz*, *Fritz Lang*, *John Steinbeck* en natuurlijk *Joris Ivens*. Hij krijgt een goedbetaalde studieopdracht van de *Rockefellerstichting*, die uitmondt in het boek *Composing for the films* (Oxford University Press, New York 1947) waarin ook *Adorno* een aandeel heeft.

Pierre Degeyter Club, NY

Wist je dat er in de jaren 1930 in New-York een *Pierre Degeyter Club* actief was ? De club was een onderdeel van de *Workers Music League*. Ze bracht linkse componisten en muzikanten samen en ondersteunde arbeiderskoren. Ze had een muziekschool, organiseerde compositiewedstrijden, publiceerde 2 tijdschriften (*Music Front* en *Music Vanguard*) en gaf verscheidene *Song Books* met strijdliederen uit. Hanns Eisler was er in de jaren '30 meermaals in discussies verwickeld en kon er zijn politieke en musicologische ideeën uiteenzetten. Op een meeting van de *Workers Music League* op 29 april 1934 in het City College Auditorium werd een nieuwe compositie van Club-lid *Aaron Copland* uitgevoerd door een koor van 800 zangers. Andere leden van de Degeyter Club, allen links geëngageerd, waren o.a. *Charles Seeger* (zie foto, vader van Pete Seeger), *Earl Robinson*, *Henry Cowell* en *Marc Blitzstein* (zie volgend kadertje), die zeer sterk geïnspireerd werd door Brecht en Eisler.

Naast muziek voor 9 bekende en minder bekende films schrijft Eisler ook orkeststukken en liederen (een 200-tal), houdt overal lezingen en geeft gastcolleges aan verschillende Amerikaanse universiteiten. In 1944 krijgt hij een Oscar voor de beste film-partituur van het jaar. Zijn ideeën vinden geregeld weerklank in de pers, vooral dan in linkse bladen als *New Masses* en *Daily Worker*, waarin hij “Genosse” wordt genoemd; wat hem later zuur zal opbreken voor het McCarthy-tribunaal. Als hij problemen krijgt met dat tribunaal in 1947, of met de migratiediensten en de staatsveiligheid, in 1937, nemen vele bekende kunstenaars en academici het voor hem op (zie verder).

workers music league

Dat Eisler erkend en gevraagd wordt als een vooraanstaand musicus, heeft hij uiteraard te danken aan de kwaliteit van zijn werk, maar ook aan zijn persoonlijkheid. Hij is hyperactief, intelligent, spraakzaam, geestig, amicaal, soepel in de omgang. Eisler heeft overtuigingskracht. En invloed. Ook buiten linkse kringen. Ook buiten academische en artistieke milieus. Zelfs het US Ministerie van Landbouw bezorgt hem een

opdracht. In Amerika onderhoudt Hanns Eisler zijn politiek agitatorisch werk. Hij houdt politieke toespraken op meetings, onderneemt concerttournees voor arbeidersorganisaties, maakt plaatopnamen van

De Driestuiversopera van Blitzstein

Pogingen om de Driestuiversopera van Brecht/Weil in de USA op te voeren liepen altijd faliekant af. Vertalers slaagden er niet in het stuk, dat zo succesvol was in Europa, om te zetten in een versie die het Amerikaans publiek kon boeien. Tot

Marc Blitzstein zich ermee bemoeide. Blitzstein was een Amerikaans pianist/componist die werkte in New York en daar Eisler leerde kennen, toen ze beiden les gaven in dezelfde school in de jaren '30. Blitzstein was een van die moderne componisten die zich inzetten voor de arbeidersbeweging in de US. Hij kon zich goed vinden in de politieke en artistieke opvattingen van Brecht en Eisler. Marc Blitzstein slaagde erin van de *Driestuiversopera* een sterke Amerikaanse tekst te maken die beantwoordde aan de oorspronkelijke bedoelingen. De muziek van Weil werd volledig gerespecteerd. Op “zijn” *Festival of the Creative Arts* in juni 1952 leidde Leonard Bernstein (samen op de foto met Blitzstein) een concertante uitvoering van deze Blitzstein-versie van *The Threepenny Opera*. Bernstein was dik tevreden met het resultaat, ook met de prestaties van *Lotte Lenya* die Jenny speelde. Op 10 maart 1954 ging de theateruitvoering in première in het *Theater de Lys* in Greenwich Village. Het stuk werd er vervolgens 96 maal opgevoerd. Een onvoorzien succes. De reeks moest worden stopgezet omdat het theater was gereserveerd voor een andere voorstelling.

strijdliederen met de politiek gemotiveerde bariton Mordecai Baumann, werkt achter de coulissen van theater en cabaret samen met vele linkse artiesten, zet zijn samenwerking met Brecht voort. Op massameetings van de *Workers Music League* (een afdeling van het Muziekbureau van de Kommintern), treedt Eisler op met Mordecai Baumann en Amerikaanse arbeiderskoren. Op zo'n meeting in New York in 1935 zijn bijna 5000 arbeiderzangers aanwezig.

arbeitermusikbewegung

Ook in Europa blijft Eisler actief, tot 1938. In 1935 wordt hij in Moskou verkozen tot voorzitter van het *Internationale Muziekbureau*. Het VIIde Wereldcongres van de *Communis-*

tische Internationale had hem opgeëist. Dat geeft hem uiteraard aanzien en invloed in de communistisch geïnspireerde culturele organisaties in Europa en elders. Hoe groot die organisaties zijn? In Duitsland vóór 1933 zou de *Arbeidersmuziekbeweging* bestaan hebben uit ca. 275.000 amateur- en beroepsmusici. Dat is het aantal dat genoemd wordt in een artikel in de *Daily Worker*. Hoogtepunt van het jaar 1935 voor de arbeidersmuziekbeweging in Europa is de 1ste *Arbeidersmuziekolympiade* in Straatsburg. Vluchteling Hanns Eisler heeft een groot aandeel in de organisatie en uitvoering van dit strijdbare muziekfeest. Darius Milhaud en Arthur Honegger zijn lid van het erecomité. In juli 1937 is Eisler in Frankrijk op het grote feest van *l'Humanité* dat door tienduizenden communisten wordt bijgewoond. Tot Eislers tevredenheid worden er heel wat nieuwe moderne composities ten gehore gebracht. Zo reist Eisler in Europa van stad tot stad, van land tot land. Spreekt, musiceert, organiseert. Maakt overal propaganda. Legt overal contacten ...

een uitstap naar eisler en zijn Amerikaanse contacten

Op de website van *Eislersociety* staat de volgende cryptische verwijzing naar Woody Guthrie: "The most famous political folksinger and songwriter in the United States, Guthrie embodied Eisler's ideal of the engaged artist. His *This Land is Your Land* has been sung for decades by teenagers around summer campfires, but actually is a protest against the abuse of private ownership. Guthrie's poem *Eisler on the Go*, recorded in 1998 by Billy Bragg, expressed the songwriter's dismay at Eisler's persecution during the McCarthy Era." Daar moest de redactie natuurlijk achteraan ... Maar, het *Woody Guthrie-archief* in New York moest ons teleurstellen.

"My name is Tiffany Colannino, and I am the Archivist at the Woody Guthrie Archives. I received your query -

Thank you for your interest in Woody Guthrie. To my knowledge, Woody Guthrie and Hanns Eisler did not meet, although the two men did live in New York City for some time during the 1940s. I have reviewed our Archival Database for any mention of a meeting between the two, and came up empty handed. We have no correspondence between the two, and I have never come across any writings by Guthrie indicating a meeting. However, Guthrie obviously did know about Eisler, and this is evidenced through the Lyric set to music by Billy Bragg. Often times, Guthrie would base lyrics on current events that he read about in the newspaper, so it is very possible that he read an article(s) about Eisler and composed his lyric based on this information. Complete lyrics to the song can be found on our website at :

http://woodyguthrie.org/Lyrics/Eisler_on_the_Go.htm To my knowledge, there are no additional notes on this lyric in the *Archives* indicating why Woody Guthrie wrote it. Also, I do not know the reasoning behind Billy Bragg's selection of this lyric. Bragg had the opportunity to review the nearly three thousand lyrics in the Archives' Collection, and from them selected the dozen or so that he performs on *Mermaid Avenue* Volume I & II. Sorry I was unable to answer your questions, but queries regarding Guthrie's motivation behind his prolific songwriting can be very tough to answer."

Fully English: Billy Bragg

Eisler On The Go

**Eisler on the go, Eisler on the move
 Brother is on the vinegar truck
 and I don't know what I'll do**

**I don't know what I'll do,
 I don't know what I'll do
 Eisler's on the come and go
 and I don't know what I'll do**

**Eisler on the farm, Eisler on the town
 Sister in the tickly bush
 and I don't know what I'll do**

**Eisler on the boat, Eisler on the ship
 Daddy on the henhouse roof
 and I don't know what I'll do**

**Eisler in the jailoe, Eisler back at home,
 Rankin scratch his head and cry
 and I don't know what I'll do**

**Eisler him write music, Eisler him teach school,
 Truman him don't play so good
 and I don't know what I'll do**

WORDS : Woody Guthrie

MUSIC : Billy Bragg

Bon, allicht hebben Eisler en Woody Guthrie elkaar dus nooit persoonlijk ontmoet ; vast staat dat Eisler tijdens zijn Amerikaanse asielperiode heel veel contacten had met plaatselijke kunstenaars. Op dat vlak was Eisler veel “socialer” dan Brecht. Taalperfectionist Brecht voelde zich erg gehandicapt als hij Engels moest spreken, dat ging hem niet goed af. Hij sprak niet veel in Amerikaans gezelschap. Eisler daarentegen kwebbelde vrolijk in het rond, niet gehinderd door zijn zeer gebrekkige kennis van het Engels en zijn zwaar Duits accent. Zo had Eisler persoonlijk contact met, bijvoorbeeld, de bekende zwarte auteur Langston Hughes, schrijver van gedichten, romans en toneelstukken, die bijdroegen tot de Afro-Amerikaanse bewustwording en emancipatie in een tijd dat dergelijke literaire activiteit nog eerder ongewoon was voor zwarten. Hughes voelde zich aangetrokken door het communisme als een al-

ternatief voor de rassensegregatie en racisme van de Verenigde Staten. Hij bezocht Moskou en ging in 1937 naar Spanje om als perscorrespondent verslag uit te brengen van de burgeroorlog. In New York is een straat naar Langston Hughes genoemd en er is ook een literaire prijs die zijn naam draagt.

Een ander kunstenaar die Eisler persoonlijk ontmoette was de zwarte muzikant en componist William Christopher Handy, de “uitvinder” van de blues. Een legendarische figuur, uiterst belangrijk voor de geschiedenis van de zwarte muziek. Op zijn begrafenis verdrongen zich 150.000 afscheidnemenden. In Memphis is een plein naar hem genoemd. Zijn naam is ook verbonden met een jaarlijks muziekfestival in Florence, zijn geboorteplaats.

voorlopig besluit

Eislers opvattingen hadden aanhangers en tegenstanders. In dit artikel hebben we proberen aan te tonen dat ze alleszins wijd verspreid en van invloed waren ... Met alle gevolgen vandien. Wij kennen Eisler vooral als componist van het strijdlied (“Das Kampflied ist das eigentliche Volkslied des Proletariats”). Zijn standpunten daarover kregen vorm rond 1930. Hij schreef ze neer tussen 1931 en 1935. Maar reeds in 1937, toen hij Frankrijk en Amerika bezocht had – waar minder verkramp met muziek werd omgegaan – was zijn positie al enigszins veranderd.

Jos

“Communist” Leonard Bernstein bespioneerd

Shouting loopt op zijn laatste benen, al moet het nog opgevoerd worden. En wat erna ? Er is al vanalles gelanceerd en nu doet Jos ook een steen in het zakje : de Amerikaanse “communistische” koorliteratuur uit de jaren 40 en 50. Als opwarmer hier een verhaal over Leonard Bernstein die we ook al tegenkwamen op de vorige bladzijden.

In de Vlaamse pers lezen we : “FBI bespioneerde dirigent Bernstein – Op basis van de veronderstelling dat hij een communist was, is de legendarische Amerikaanse dirigent Leonard Bernstein (1918-1990) decennialang door de federale inlichtingendienst bespioneerd, zo heeft *The New Yorker* gemeld na inzage van het dossier. Uit de 800 bladzijden blijkt dat zelfs lang na het tijdperk van communistenjager Joseph McCarthy de musicus in de gaten werd gehouden ...” De observatie van Bernsteins linkse activiteiten begon al begin jaren '40. Een rapport aan FBI-baas *J. Edgar Hoover* in 1949 vermeldt dat “Bernstein was connected, affiliated, or in some manner associated” met verschillende organisaties omschreven als Communist fronts. In 1951 verschijnt Bernsteins naam op de lijst van *Prominent Individuals* van de *Security Index*. Bernstein kwam ook op de zwarte lijst van *CBS Network* terecht. Zeker tot in 1958 werden er rapporten over Bernstein opgenomen door de FBI. In 1971 nog kwam de inlichtingendienst tot de conclusie dat Bernstein in samenwerking met andere linkse elementen een complot beraamde om de VS-regering in verlegenheid te brengen.

Of Bernstein formeel een communist was – bijvoorbeeld door lidmaatschap van een partij – doet weinig ter zake ; belangrijker is dat hij zich inzette voor een linkse, sociaal-geëngageerde cultuur nauw verbonden met de arbeidersbeweging. Hij was bevriend met *Aaron Copland* en andere leden van de *Pierre Degeyterclub*, die hij meermaals bezocht. Hij zette zich in voor de uitvoering van werken van *Brecht* en andere linkse kunstenaars. In 1971 vroeg *Jacqueline Kennedy* hem een muziektheaterstuk te schrijven voor de opening van het *Kennedy Center for the Performing Arts*. Bernsteins antwoordde met *Mass*, zijn muzikaal en politiek meest radicale werk.

Dank zij de FBI, die in 1946 snuffelde in de vuilnisbakken van *Elfriede Eisler* (Hanns' ultralinkse zuster), weten we dat het de bekende scenarist (en KP-lid) *Clifford Odets* was die *Hanns Eisler* in contact bracht met Bernstein met het oog op de uitvoering van een Eisler-compositie. In oktober 1947 was Leonard Bernstein een van de initiatiefnemers en plaatsvervangend voorzitter van het *National Committee for Justice for Hanns Eisler*, dat meetings, concerten, solidariteits- en geldinzamelingsacties organiseerde voor Eisler die toen moest terechtstaan voor het *Committee on un-American Activities*, het beruchte McCarthy tribunaal. Zoals bekend namen ook *Charly Chaplin*, *Picasso*, *Jean Cocteau*, *Henri Matisse*, *Thomas Mann*, *Albert Einstein* en vele anderen het op voor Eisler.

Op 26 maart 1948 verliet Eisler, gedwongen, de VS. Op 28 februari 1948 organiseerde het Hanns Eisler-steuncomité een afscheidsconcert in *Town Hall New York*. Leonard Bernstein was weer een van de initiatiefnemers, samen met zijn vriend Aaron Copland. In aanwezigheid van Eisler hield Bernstein een toespraak. Daarna werden een hele reeks Eisler-composities gespeeld. Bernstein-biograaf *Barry Seldes* omschrijft Leonard Bernstein als “a man deeply committed to a progressive political position which found expression not only in his public addresses, but in his compositions”. Hij bewonderde de dirigent : “I also admired Bernstein for his politics, or at least what was rumored about his politics, but never elaborated, that he was a man of the political Left. In those days, to be on the Left was for me a matter of great honor.” Foto : Leonard Bernstein (l.)

de gevolgen van de Zesdaagse Oorlog

karim ten strijde in deel 5

*In deel 4 deed Karim de Zesdaagse Oorlog zelf uit de doeken.
Nu mogen de gevolgen eraan geloven.*

De zesdaagse oorlog heeft als gevolg dat Israël haar grondgebied verdrievoudigt. Naast de Sinaiwoestijn, die in 1978 volledig wordt teruggegeven aan Egypte in het kader van de Camp Davidakkoorden, bezet Israël de Westelijke Jordaanoever, de Gazastrook en de Golan-hoogte. Het oostelijk deel van Jeruzalem wordt ingelijfd bij Israël, waardoor de bewoners van dit gebied worden beschouwd als Israëlische staatsburgers, terwijl in de andere bezette gebieden een militair bestuur wordt geïnstalleerd.

resolutie 242

De internationale reactie op deze bezetting blijft niet uit : in november 1967 aanvaardt de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties unaniem resolutie 242. In deze resolutie wordt van Israël geëist dat het zich terugtrekt uit de bezette gebieden en dat het zorgt voor een rechtvaardige oplossing van het vluchtelingenprobleem. Van de Arabische landen wordt gevraagd dat ze de internationaal erkende grenzen en de soevereiniteit van Israël erkennen. De resolutie wordt aanvaard door Israël, Egypte en Jordanië. Ze wordt echter afgewezen door Syrië en de PLO. De PLO zal de resolutie aanvaarden in 1982, Syrië in 1972.

Ondanks de formele aanvaarding van deze resolutie door Israël, wordt het oostelijk stadsgedeelte van Jeruzalem ingelijfd, wordt in de andere delen van de Bezette Gebieden een militair bestuur geïnstalleerd en wordt gestart met het bouwen van Joodse nederzettingen. Het militaire bestuur zorgt ervoor dat elke vorm van protest tegen de bouw van nederzettingen onmogelijk wordt. Immers, onder militair bestuur worden alle mogelijkheden tot vreedzaam protest die in een rechtstaat gegarandeerd zijn illegaal. Verder doen de bezetters er alles aan om elke vorm van Palestijnse culturele en economische zelfontplooiing onmogelijk te maken.

kolonies

De gronden waarop de nederzettingen worden gebouwd, worden ontstolen aan de Palestijnse bevolking op basis van twee pseudo-legale verordeningen. In de eerste plaats wordt beroep gedaan op onteigening wegens veiligheidsoverwegingen. Op basis hiervan worden stukken land onteigend om de algemene veiligheid in de Bezette Gebieden te garanderen. Op die manier slaagt het bezettingsbestuur erin om land te ontfutselen aan Palestijnen die nog steeds gebruik maken van het land dat wordt onteigend (een dergelijke procedure wordt vanaf 2006 ook gebruikt om land te confisqueren waarop de scheidingsmuur tussen Israël en de Westelijke Jordaanoever wordt

gebouwd). Om het land te bemachtigen van Palestijnen die gevlucht zijn naar aanleiding van de opeenvolgende oorlogen, doet de militaire bezettingsmacht beroep op een wet die stamt uit de periode van de Ottomaanse bezetting. Volgens die wet kan land dat gedurende drie jaar niet wordt bewerkt, worden geconfisqueerd. Vermits vluchtelingen geen toelating krijgen om terug te keren en hun grond bijgevolg niet kunnen bewerken, slaagt de militaire bezetting erin om het grootste deel van het land van de vluchtelingen te onteigenen.

Deze onteigende gebieden worden gebruikt om Joodse kolonies te bouwen. In de voorbije 40 jaar zijn alleen al op de Westelijke Jordaanoever 121 van dergelijke kolonies, die 462000 kolonisten herbergen, gebouwd. Alhoewel deze kolonies 'slechts' 3% van de totale oppervlakte van de Westelijke Jordaanoever beslaan, wordt door het aanleggen van wegen en het beperken van Palestijnse toegang tot gebieden rondom deze kolonies ongeveer 40% van het grondgebied gedomineerd door de kolonies en quasi ontoegankelijk voor de Palestijnse bevolking. De nederzettingenpolitiek die gestart is in 1967 en sindsdien nooit is gestopt, heeft als doel een deel van de Bezette Gebieden (in het bijzonder de Westelijke Jordaanoever) de facto in te lijven bij Israël.

verzet

Gedurende het eerste decenium van de bezetting komt er van Palestijnse kant weinig verzet tegen de kolonisering van Palestina. Pas eind jaren 70 neemt het verzet toe. Verschillende Palestijnse bevrijdingsorganisaties worden niet alleen actief op de internationale scène. Ook in de Bezette Gebieden neemt het verzet toe. De acties van de PLO, die vanuit Beiroet opereert, wordt als dusdanig bedreigend aanzien door Israël dat het zich in 1982 mengt in de Libanese burgeroorlog in de hoop het Palestijnse verzet voor goed de kop in te drukken. Karim

TÉMOIGNAGE DE PALESTINE

"Toute guerre est d'abord guerre de propagande ... ,"

We hebben twee shouting-fotografen : Bruno Stevens die zo vriendelijk was de affichefoto ter beschikking te stellen en Jan Lietaert die Shouting als work-in-proces voor Indymedia volgt. Laten we voor deze TT met Bruno Stevens beginnen. De redactie speelde daarvoor leentjebuur bij het internettijdschrift "Ravage".

BRUSSEL, 16 JAN 2009 – Achttien dagen heeft Bruno Stevens nodig gehad om Gaza binnen te komen. De Belgische fotograaf bericht als enige buitenlandse journalist uit Gaza. Ondertussen zijn vier Palestijnse journalisten gedood.

Stevens is woest op de Israëliërs die geen enkele journalist in het gebied toelaten. "Officieel zegt Israël dat Gaza te gevaarlijk is of dat de buitenlandse journalisten toch maar Hamas-vriendjes zijn. Wat is dat voor flauwekul. Ik ben een onafhankelijke journalist die wil berichten over wat hier gebeurt", zegt Stevens in het *Nieuwsblad*.

Volgens Stevens begaat Israël oorlogsmisdaden in Gaza, waarbij pottenkijkers niet gewenst zijn. "Ze ontkennen dat ze fosforbommen gebruiken. Welnu, ze gebruiken die wél. Ik heb restanten van fosfor gevonden. Geen fosfor, zeg je ? Het poeder ontbrandt, je dooft het met je schoenen en kort daarna brandt het opnieuw. Geen fosfor ? En dan al die burgerslachtoffers. Verzin ik dat ? Neen, ik heb ze gefotografeerd."

Stevens won eerder de *World Press Photo*, oogstte veel bewondering voor zijn expositie met foto's van dode oorlogsslachtoffers. Vandaag zit hij in Rafa in de Gazastrook. Zijn foto's worden wereldwijd verkocht door het fotoagentschap *Cosmos* in Parijs. Ze worden gepubliceerd in *Newsweek*, *Paris Match* en *Stern*.

Stevens trekt naar alle uithoeken van de wereld om te getuigen van het leed dat mensen wordt aangedaan. Hij was onder meer in Tsetjenië, Irak, Iran, Libanon, Afghanistan en Somalië. Hij was in Kashmir voor de aardbeving aldaar, hij trok naar Sri Lanka voor de tsunami, naar Angola toen cholera daar lelijk huishield.

Via Egypte is hij in Gaza terecht gekomen, maar op welke wijze wil hij niet zeggen. "Ik ben niet door een tunnel gekropen. Ik ben hier op volkomen legale wijze, met een visum van de Egyptenaren én van de Palestijnse autoriteit. Maar het was niet makkelijk, dat kan ik je wel zeggen." Hij moest er gewoon naartoe. Om de mensen elders in de wereld te vertellen wat er in Gaza gebeurt.

Bruno Stevens wil ook getuigen van de leefomstandigheden van de 1,5 miljoen Palestijnen in Gaza - die zijn allesbehalve benijdenswaardig. "Duizenden hebben geen huis meer, ik loop hier voortdurend tussen het puin van kapotgeschoten huizen, scholen, moskeeën. Dit is een humanitaire crisis zonder weerga. Daar kan en wil ik niet over zwijgen, wat daarvoor ook de prijs is."

In het conflict tussen Israël en Hamas, dat sinds 27 december vorig jaar wordt uitgevochten in Gaza, zijn inmiddels vier Palestijnse journalisten gedood. Op de eerste dag van het conflict kwam de auto van cameraman Basil Ibrahim Faraj onder Israëlish vuur. Faraj werd in het hoofd geraakt, raakte in coma en overleed in een Egyptisch ziekenhuis op 7 januari.

Op 3, 8 en 9 januari werden de journalisten Omar Silawi, Ihab al-Wahidi en Alaa Murtaja gedood - al is er over de exacte omstandigheden van hun dood niets bekend. Het Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ) onderzoekt de zaak.

Bij een beschieting op het VN-hoofdkwartier in het Gaza-stad zijn donderdag een cameraman en technicus die voor *RTL Nieuws* werken gewond geraakt. Het gaat om een technicus en een cameraman die vanuit het VN-kantoor *RTL Nieuws* van informatie voorzien over de gebeurtenissen in de Gazastrook.

De twee waren op de 14de etage van een pand in de buurt van het VN-gebouw toen het gebouw door een raket geraakt werd. Het kantoor waarin de twee aan het werk waren, wordt gewoonlijk door Midden-Oosten correspondent Conny Mus gebruikt. Nu is de Gazastrook verboden gebied voor buitenlandse journalisten. De raket kwam door het plafond en verdween door de vloer. De technicus werd aan zijn hoofd verwond en de man cameraman aan zijn arm.

shouting in goede handen

“Niets is gevaarlijker dan de waarheid in een wereld die liegt”

We hebben lang nagedacht over een de zinvolheid van een lijst met peters en peters die de Shouting-productie zouden kunnen “beschermen”. Maar als vanzelf kwamen we bij Nawal el Saadawi uit. En ze kan dat ook in haar eentje. Ze zal er op de Brusselse voorstelling in het Kaai trouwens bij zijn.

Dinsdag 30 april 2009 kwam levende legende Nawal el Saadawi op uitnodiging van *Vrede* vzw spreken in de Vooruit in Gent. Het Sadatregime zette haar in het begin van de jaren 1980 achter tralies en sjeik Tantawi sprak een fatwa met de doodstraf over haar uit voor haar principes en acties als politiek activiste, moslimfeministe en schrijfster: “Gevaar is een deel van mijn leven geworden sinds ik een pen heb gepakt en ben gaan schrijven. Niets is gevaarlijker dan de waarheid in een wereld die liegt.”

De organisatoren en UGent zetten el Saadawi voor de lezing in de bloemetjes. Ze ontving een medaille en was zichtbaar aangedaan. Ze krijgt vaak brieven van lezers die haar voldoening geven door de appreciatie, maar ze valt zelden in de prijzen. Ze wordt naar eigen zeggen vaker gestraft. UGent stemt haar hoopvol en ziet ze als een zeldzaamheid in een oneerlijke, gewelddadige wereld, geregeerd door kapitalistische, patriarchale krachten. Met nog meer *joie de vivre* vatte el Saadawi haar monoloog aan. Knap, ze las op geen enkel moment van een papier af.

De wereld is volgens el Saadawi gebaseerd op macht, niet op gerechtigheid. Daarom konden de VS Irak ongestraft binnenvallen en de Irakezen en hun olie misbruiken. De VS worden niet gestraft door het Internationaal Gerechtshof. Alleen de kleine garnalen, niet de grote vissen wacht dat lot. De verantwoordelijken van de genocide in Soedan straft men, niet die van de genocide in Irak. Supermachten misbruiken kleinere landen nog steeds in oorlogen. Het is een vorm van kolonialisme.

Hoe komt het dat het Midden-Oosten *Midden-Oosten* heet? De Britten koloniseerden Egypte. Vanuit Londen is het dus het Midden-Oosten, China is het Verre Oosten. Maar waar gaat iemand van Egypte heen, als hij naar Londen gaat? Naar het Midwesten. (gelach in de zaal) En waar gaat een Egyptenaar heen, als hij naar de VS trekt? Naar de Far-West. (meer gelach) Die misleidende benamingen danken we aan de kolonisatie. We leven niet in de postkoloniale maar in de neokoloniale wereld.

We worden misleid door religie en fout geïnterpreteerde woorden als identiteit. We delen ons in op basis van kenmerken. We focussen met andere woorden niet op onze gelijkenissen, maar op onze verschillen om ons in te delen, terwijl we gelijk zijn in uiterlijk (we hebben allemaal vijf vingers) en in onze strijd voor gerechtigheid. Identiteit, diversiteit ... het klinkt goed, maar het verdeelt ons, zoals religie en cultuur. Het is uiteindelijk allemaal politiek die met dominantie te maken heeft. Van het moment dat twee mensen in een kamer zitten komt er dominantie aan te pas.

Ik ben dokter in de geneeskunde, maar ik zou geen goede dokter zijn, als ik de politiek daar niet kon aan linken. Armen zijn vaak ziek, omdat ze geen geld hebben. Om hen te helpen volstaat medicatie niet, dat is slechts een tijdelijke oplossing. Daarna worden ze weer ziek, omdat ze geen geld hebben. Om hen te helpen moet ik de armoede bestrijden. Sinds ik op die manier te werk ga, ben ik in de gevangenis beland, vervolgd en met de dood bedreigd. Ervoor was ik volgens de machthebbers een goede dokter.

Global Solidarity for Secular Society

What is happening today in the Islamic world demands the solidarity of all progressive and secular groups and individuals to unite their struggle against all religious political groups that are trying to pull our societies back to the Middle Ages.

We need to work together globally and locally to prevent those retrograde groups from forcing their fanatic religious rules on women and men.

Religion is a very personal private individual matter ; it should be separated from all public education and laws. Religion is interpreted in many different ways, each one contradicts the other and bloody wars happen killing innocent women and men and children. We need to Struggle together to have secular constitutions in all countries which confirm equality between all people regardless of gender, religion, race, class, nationality, ethnicity or other.

We call on all of you to join and support us in this struggle. Nawal El Saadawi and others

Religie bezorgt de mensen heel wat ziektes. Ik ben psychiater en veel van mijn patiënten waren door religie ziek geworden. Angst wekt neuroses op en mensen zijn van niets zo bang als van God. Ze zijn bang dat ze gaan branden in de hel. Je kan niet van een god houden, als je er zo bang van bent. Dat is angst, geen liefde ! Als kind schreef ik mijn eerste brief aan God. Ik vroeg hem waarom hij mijn broer bevoordeelde puur op basis van geslacht, omdat hij een jongen is en ik een meisje ben. Ik schreef hem dat ik niet klaar was om in hem te geloven, als hij geen gerechtigheid bracht.

Ik kom uit Egypte, lang geleden een matriarchale samenleving. Nu is het patriarchaal, want de *Divine Law* is patriarchaal. Ik ben tegen de hoofddoek of de sluier. Een meisje schreef me dat ze hem droeg om het Westen te testen op vlak van gelijke rechten, om haar identiteit te behouden. Een hoofddoek betekent echter niks. Die roep om een identiteit leidt ons af van echte gelijkheid : gelijke lonen, gelijkheid voor man en vrouw, etc. In plaats van een organisatie op te richten voor gelijkheid bedekte ze haar haar ...

Naaktheid is voor mij hetzelfde. Het is alleen in naam van het consumentisme, in plaats van in naam van religie. Make up is niets dan een postmoderne sluier. Het is allemaal in functie van wat verwacht wordt. Hoe komt het dat we tegen oorlog zijn en de oorlogen doorgaan ? Omdat de mensen geen macht hebben. Onze hersenen zijn gesluierd door foutgeïnterpreteerde woorden, foute educatie, etc. Iedereen moet gelijk behandeld worden, ook de immigranten. We zijn immers allemaal mensen. We moeten gezamenlijk meer focussen op onze gelijkenissen dan op onze verschillen !

Na de lezing volgde een korte vragenronde. Volgens el Saadawi zijn de mensen tegen migranten uit economische overwegingen, omdat die “werk afpakken”. Volgens haar heeft het niks te maken met religieuze of culturele standpunten. Het is echter normaal dat ze hier werk komen zoeken. De Westerse landen hebben hun landen vroeger bezet uit winstbejag. Nu komen de gekoloniseerden naar de kolonisatoren om geld te verdienen. Het verschil is dat ze het niet met wapens maar uit noodzaak doen.

El Saadawi heeft zich altijd hevig verzet tegen de vrouwenbesnijdenis, maar ook tegen de mannenbesnijdenis. “Het is absurd om te snijden in kleine kinderen, jongen of meisje.” Ze gelooft niet dat besnijdenis beschermt tegen AIDS. De voorhuid beschermt ons volgens haar net tegen ziektes. Ze vermoedt ook dat mannelijke agressie in verband staat met besnijdenis.

Tom Tytens, stagiaire bij Vrede vzw

www.vrede.be/index.php?option=com_content&view=article&id=1518

Gavur Gelinler en Sibel Dinçer

twee vliegen in één klap : een shoutingkoor en een soliste

Alle 11 shouting-solisten voorstellen kunnen we niet in TT.

Maar met dit Turks koor realiseren we een dubbelslag.

Elles sont drôles, pétillantes, généreuses, sensuelles.

Elles portent un message d'ouverture et de tolérance.

Coachées par Sibel Dinçer qui signe la polyphonie, les *brus mécréantes* ou plus sagement les *belles-filles d'ailleurs* chantent a capella des chants traditionnels turcs, des chants d'amour et de tristesse, d'espoir et de révolte.

Texte extrait du programme du festival du Cinéma Méditerranéen de Bruxelles, édition 2006

Gavur gelinler, projet musical, est né en 2005 à l'initiative de Sibel Dinçer. Son but était de réunir un public féminin autour de la pratique du chant polyphonique dans un cadre multiculturel. Le répertoire est celui qu'elle connaît le mieux : le chant turc et qu'elle développe, en toute originalité, en créant des lignes de chants polyphoniques (*à plusieurs voix*) à partir de musiques originales monodiques (*à une seule voix*). Le groupe, composé pour la plupart de chanteuses non professionnelles, s'est aggrandi récemment et reste ouvert à toute femme qui souhaiterait nous rejoindre.

En turc, le mot *gavur* peut receler une connotation péjorative, qui se traduirait par *infidèle*, un mot que les musulmans utilisent pour désigner les non-musulmans. (Ce mot viendrait de l'arabe *kâfir* - incroyant). *Gelin* veut dire *bru* (belle-fille), et donne au pluriel *gelinler*. Le choix du nom du groupe marque notre refus de la discrimination. C'est un appel à accueillir avec amour et musique, ceux (celles) qui sont différents par leurs cultures, langues et croyances. Accepter dans chaque coin du monde, dans la grande famille, la bru qui vient d'ailleurs. Parce qu'elle est des nôtres.

Aujourd'hui, la formation *Gavur Gelinler* comporte au minimum six femmes, nous sommes actuellement une douzaine au maximum ... La formation est encore en pleine évolution et a déjà enchanté un marché de Noël en décembre 2005 ; le *Cabaret aux Chansons* en mars 2006, les *Supervoisins* des Halles de Schaerbeek en juin dernier, le parc Josaphat à *La fête de la Cerise*, ...

Avec le groupe SIBEL, nous avons été accueillies par festival du *Cinéma Méditerranéen* au Botanique, par la *Flûte Enchantée* d'Ixelles dans le cadre de son cycle *Voix de femmes* et par la *Patagonia* à St-Josse.. Sibel Dinçer, née le 26 Août 1968 à Istanbul, elle est turco-belge. Etudes de théâtre à l'IAD comme comédienne. Conservatoire de Musique d'Istanbul en solfège, harmonie, violon, chant et piano. Elle enseigne le chant et le piano en cours privés. Elle a formé en 2000 le groupe *SIBEL* dont elle est la chanteuse, pianiste et violoniste.

Chanteuse et claviériste de *Milmlada*. Chanteuse, violoniste et comédienne dans les spectacles de *Mme Clown* (pour enfants) et *Ana et Robi* (projet intergalactique). Invitée de *Turlu Tursu* pour l'album *Accordi-on'n'Drum'n'Dass* et en concerts. Comédienne dans *Oïdipe sur la route* de Henry Baushau et *Chambres de Minyana*.

Gij zijt kanalie, heeft men ons verweten het proletariërslied in Nederland en Vlaanderen

Jos lanceert in deze TT een idee om aandacht te besteden aan de Amerikaanse communistische componisten uit de jaren 40 en 50. Het Oude Socialistische Lied is een ander idee. In deze nieuwe rubriek "In de pijplijn" besteden we aandacht aan die nieuwe ideeën. En om er in te vliegen volgt hieronder de inleiding die Jaap van de Merwe schreef bij zijn standaardwerk uit 1974 (titel bovenaan). Let op de progressieve spelling en het gespierde taalgebruik !! Hij verwijst wel vooral naar Nederlandse figuren.

Onafwasbare stempels heeft het proletariërslied in de Lage landen gedrukt op onze sociale, kulturele en politieke geschiedenis sinds 1870. In de eerste tientallen jaren van de arbeidersbeweging is het daar een sterke band geweest, die saamhorigheid gaf en vasthield, dwars tegen gewelddadige bestrijding in, zoals we ons die tegenwoordig nog maar moeilijk kunnen voorstellen. Kwaad en emotioneel onderstreept het werkmanslied wat Domela Nieuwenhuis predikt : de revolutie !

Tegen 1900 neemt de sociaal-demokratie Toelstra op de schouders en het arbeiderslied, niet meer zo ruig, krijgt vooral dankzij de *Stem des Volks* artistiek zo'n betekenis dat het naar buiten prestige gaat afdwingen : "Mensen die zo mooi en doorleefd hun maatschappelijke verlangens weten te bezingen, verdienen in elk geval respect !" Het politieke aanzien van de sociaal-demokratie stijgt zo, helemaal los van verstand en beginselen, gewoon door de overtuigende klank van 't proletariërslied.

Na de Eerste Wereldoorlog duurt deze *Morgenrood*-glorie aan, maar arbeiderskoren beginnen al af te dwalen naar niet-politieke, zelfs bijbelse oratoria (...) Via de eigen omroep, de VARA, kan de boodschap in honderden uitzendingen naar de huiskamers uitgedragen worden, steeds vaker ook in "een nieuwe stijl" : het kampvuur, de hei, de sterren - *Kom mee naar buiten, allemaal, dan zoeken wij de wielewaal* - gildebroeders volksdansend op een dorpsbrink. En dat houdt stand tot na 1950.

Na 1945 lieten de mensen zich aanpraten dat proletariërs niet meer bestaan, en dat de sociale strijd, voor zover nog nodig, namens hun wordt gevoerd in regering en andere klupjes achter gewatteerde deuren - dääåg proletariërslied ! Een stilte van jaren waarin het kabaret een schijn van sociale belangrijkheid kan kweken. Maar dan, omstreeks 1965, begint uit de verte iets te snorpen dat er weer op lijkt : jeugdige protestzanger die eerst alleen maar bezwaren koesteren tegen vader (de zg. *generatiekloof*), maar na een tijdje samen met hun opgeschoten publiek de ware bron van hun onbehagen ontdekken : de stinkende kapitalistische samenleving van de 60-er jaren. Provo hervindt voor de hele wereldbevolking de plaats waar dingen gebeuren : op straat, bij spandoeken en borden, liefst dansend en zingend. Er valt blijkbaar toch wat te doen tegen de systematische rottigheid.

Met de tekst op een beduimd stenciltje in de hand, zingen ze in koor : *'t Is de schuld van 't kapitààl*, of wat iemand zojuist op zijn eigen aktualiteit aan elkaar heeft gerijmd. Het alternatieve arbeiderskoor *Morgenrood* in Rotterdam en Louis Andriessens' Amsterdamse fanfare-met-zang *Volharding* ontmoeten eenzelfde geestdrift waar zij met hun klassenstrijdrepertoire verschijnen. Dit boek overziet niet een afgesloten stuk historie. Het gaat tot 1974, maar intussen is de geschiedenis van het proletariërslied weer dartel bezig zichzelf van dag tot dag verder te schrijven.

Een vleugje liefde, een snee vriendschap, een karrenvracht kameraadschap

"Ach, nur der flüchtige Blick
Sah sie genau
War nur durch solchen Trick
Mann meiner Frau."

"Nur im Vorübergehen
Hatt ich ihn ganz
War doch, fast unbesehn
Frau meines Manns."

"Haben die Zeit vertan
Bis uns die Zeit getrennt
Und, schon den Mantel an
Uns dann umarmt am End."

(B. Brecht voor Helene Weigel in 1941)

Net terug van een vakantie in Frankrijk en levend met de herinnering aan ons gastenverblijf in de Drôme bij een trio dames, zet ik me aan het schrijven van een bijdrage voor TT. De dames, daar wil ik even bij blijven stilstaan. Drie kranige vrouwen waren het tussen de 45 en 55 en ze baten dus een *chambres d'hôtes* uit op een afgelegen top in de bergen, waar je eigenlijk alleen voorbijkomt als je een verwoed wandelaar bent. Groot was de verrassing toen ze ons toevertrouwden dat ze hielden van het *geëngageerde lied* en dat ze er een interessante platencollectie, op vinyl of wat had je gedacht, op na hielden. De *bella ciao*'s en andere meezingers waren daarom ook niet uit de lucht 's avonds in het maanlicht na het nuttigen van enkele glazen rode streekwijn.

Het is een klein omweggetje om te komen tot een vervolg op de eerdere stukken over Brecht en de vrouwen. OK, toegegeven, deze associatie van ideeën verdient een woordje uitleg. Wat me opviel bij het aanschouwen van de samenwerking tussen de drie pensionuitbaatsters was het gevoel van verbondenheid, niet enkel door het gevoel samen iets te hebben opgebouwd, maar ook in de uitdrukking van éénheid in verscheidenheid, *girl power* misschien, maar vooral veel ruimte gevend aan elkaar. Wat is nu de band tussen deze appreciatie van ons gastenverblijf en de vrouwen van Brecht? Aha, nu komt de kat op de koord.

matuur

In de biografie die Sabine Kebir wijdde aan de vrouwen van Brecht, beschrijft ze een gelijkaardige mature manier van omgaan tussen de vrouwen. In de brieven en de uitlatingen zijn er bijzonder weinig tekenen van wedijver of jaloezie tussen bijvoorbeeld Helene Weigel, Ruth Berlau en Margarete Steffin. Toch wel opmerkelijk als je beseft dat Helene Weigel Brechts *wettige* echtgenote was, maar hij net zo veel tijd doorbracht met beide andere vrouwen. Het waren zijn *Mitarbeiterinnen*, maar hij had met hen ook een amoureuze relatie. Ok, ik ben bereid om aan te nemen dat de vrouwen veelal van *kleine trekjes* gespeend waren, maar hoe ging het er dan dagdagelijks aan toe?

Een goede vriendin van Helene Weigel zegt dat Brecht en Weigel een symbiotische relatie hadden, waarbij er sprake was van wederzijdse beïnvloeding. Vele van de vrouwenrollen in de stukken van Brecht zijn geïnspireerd op de persoonlijkheid van Helene. Weigel, die een zeer goede toneelactrice was, kreeg vaak raad over vertolking, beweging en hoe de boodschap kon overgebracht worden bij het publiek. Sabine Kebir meent dat Weigel van Brecht de principes van het historisch materialisme meekreeg. Deze methode om naar de gebeurtenissen te kijken door de echte sociale belangen trachten te achterhalen, is van grote waarde en invloed geweest op de acteerwijze van Weigel. Tegelijkertijd vertoonde de personages ook diep-menselijke eigenschappen.

Uit geschriften en teruggevonden documenten blijkt dat de relatie tussen Brecht en Weigel goed was tijdens periodes dat beiden professioneel zeer actief waren. Ze vonden elkaar in een gemeenschappelijk engagement. De periode die Brecht en Weigel in asiel doorbrachten in Zwitserland, Denemarken en uiteindelijk de Verenigde Staten verliepen daarentegen niet altijd zo harmonisch. Weigel werd beperkt tot een huiselijk leven en de zorg voor de kinderen, een taak die ze trouwens zeer ter harte nam. Ze sprak weinig Engels en maakte daardoor weinig kans op werk als toneelactrice.

zorg

Brecht daarentegen was in die periode wel productief en werkte onder meer met Fritz Lang aan filmscenario's. Er zijn notities teruggevonden van Brechts bekommernis om de invulling van Weigels leven tijdens de asielperiode. Hij voelde aan dat ze niet gelukkig was en motiveerde haar om toch maar wat Engels te leren. Het mocht niet baten. Weigel had of geen talenknobbel of weinig motivatie om een nieuwe taal te leren. Ze is er alvast nooit in geslaagd om zich een nieuwe taal eigen te maken.

Een ander bewijs voor de zorg die Brecht opnam, was het feit dat hij de rol van de *Stumme Katrin* toevoegt aan het stuk *Mutter Courage*, precies om Weigel de kans te geven om zich op het podium uit te drukken, al was het dan in een rol waarbij geen woorden te pas kwamen.

Der Verlässlichen, der die Polizei den Mund zuhielt
Der Unerschrockenen, die den Unterstand baute mit dem Strohdach,
das Gesicht nach Süden gewandt
Der Freundlichen und Verständigen, welche die Kinder zu Freundlichen
machte un zu verständigen
Der Warmherzigen (In 1938 schreef Brecht dit gedicht voor Helene Weigel)

Brecht ziet Helene Weigel als een warme, liefhebbende, competente en geëngageerde vrouw en als een goede moeder voor hun kinderen Stefaan en Barbara. Het beeld dat na haar overlijden overblijft van Weigel, weerspiegelt dit echter niet helemaal. Vandaag wordt ze door de biografen verantwoordelijk gesteld voor het strenge toezicht op het gebruik van de werken van Brecht. Er zijn namelijk in de geschriften van rond zijn levenseinde notities terug te vinden dat Brecht van plan zou zijn geweest om de rechten van zijn werken te verdelen onder al zijn medewerk(st)ers. Deze wens werd uiteindelijk niet meer uitgevoerd. Na de eerder plotse dood van Brecht werden zijn toenmalige materiële bezittingen verdeeld, maar bleven de rechten bij Helene Weigel. Hechte medewerkers en medeauteurs van verschillende van zijn stukken als Elisabeth Hauptmann, Margarete Steffin en Ruth Berlau bleven daardoor in de kou staan na Brechts overlijden.

Hoe zit het dan met het gevoel van verbondenheid ? Er blijft ogenschijnlijk niet veel van over na de dood van Brecht. Was Weigel oprecht bezorgd over het gebruik van Brechts stukken ? Waarschijnlijk wel. Heeft ze zich willen 'revancheren' na een leven waarbij ze vaak om aandacht moest smeken ? Misschien. Ok, niets menselijks is mensen vreemd. Maar ik geef Weigel graag het voordeel van de twijfel.

Katlijn Sanctorum, de reporter ter fiets (deze keer met rugzak op het bergpad) Sabine Kebir, Ein akzeptabler mann? Brecht und die Frauen, Berlin, Aufbau Taschenbuch Verlag, 1998

KOORGERITSEL

Koorgeritsel is er voor al uw berichten aan de wereld in het algemeen en aan uw koormedemensen in het bijzonder.

gratis

Goed nieuws voor familieleden en vrienden van de deelnemers aan *The Shouting Fence* : zij krijgen de kans om de generale repetitie op 8 oktober 2009 in het *Kaaitheater* GRATIS bij te wonen. Ze worden er verwacht rond 20.45 uur voor een doorloop. Kom ons dus steunen, want onze plankenkoorts wordt groter naarmate de première nadert. Maar opgepast : vergeet niet vooraf te reserveren bij Ruth ruth.flikschuh@gmail.be - gsm: 0497 934 716

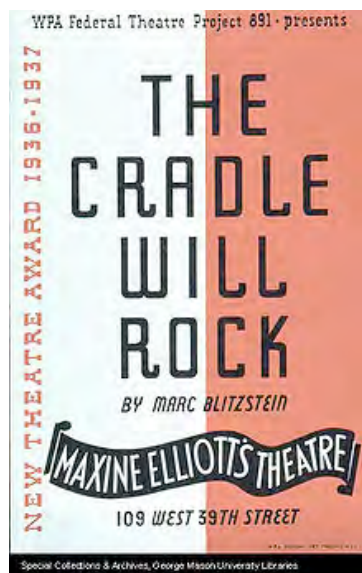
Mechelse fractie van het koor oefent

De Mechelse binnenstad was ruim een jaar één verbouwingschaos, maar Erica's straat, de Zoutwerf, heeft er nu een beach bij langs de Dijleoevers. Dus werd vlug een beach party georganiseerd met koud buffet, drank en een petanquewedstrijd. Walter bracht zijn professionele ballen mee, inclusief een meetlint om betwistingen te klaren. Bleek weer eens dat geklungel en straatanimatie bevorderlijk is voor het sociaal weefsel, want verschillende wandelende Mechelaars bleven staan "om een klapke te doen" met ons. Gesterkt door de trainingsessie besloten Walter, Griet, Paule en Erica zich te meten aan de andere koorleden tijdens het koorweekend in Mese.

De definitieve depressieopera. (leuk berichtje ter aanvulling van Jos' artikel)

Rond 1930 volgde de Amerikaanse componist Marc Blitzstein een reeks lezingen van Hanns Eisler en zoals veel homoseksuelen toentertijd kwam hij tot de overtuiging dat een revolutie nodig was om vrijheid van seksualiteitsbeleving te bereiken. Blitzstein radicaliseerde ook op muzikaal vlak : opera is "rotte 19e-eeuwse rommel". Brecht stelde hem voor om een musical te schrijven over "alle vormen

van prostitutie - de media, het gerecht, de kunstwereld - het hele systeem". Tumult verzekerd ! De creatie in 1938 van *The Cradle Will Rock* werd door de politie verboden en de muzikanten en zangers werd contractueel verboden om op te treden. Maar Blitzstein vond er iets op. Hij organiseerde een nieuwe opvoering, dit keer voor solopiano. Hij speelde alleen op het podium en alle zangers zaten in het publiek en zongen vanaf hun stoel, zodat ze officieel niet optraden. Blitzsteins naam was meteen gevestigd. Als topcomponist moest hij alleen nog onderdoen voor Aaron Copland. Leonard Bernstein produceerde het stuk in Harvard en werkte samen met Blitzstein. Bernstein herinnert zich "Marc, hoe hij op de overs van de Charles River lag, de hele tijd praatte en me deelachtig maakte aan zijn inzichten, zijn kennis en zijn warmte."

Bonne pensée du matin

A quatre heures du matin, l'été,
Le sommeil d'amour dure encore.
Sous les bocages s'évapore
L'odeur du soir fêté.

Mais là-bas, dans leur vaste chantier,
Vers le soleil des Hespérides,
En bras de chemise, les Charpentiers.
Déjà s'agitent.

Dans leur désert de mousse, tranquilles,
Ils préparent les lambris précieux
Où la richesse de la ville
Rira sous de faux cieux.

O, pour ces Ouvriers charmants
sujets d'un roi de Babylone,
Vénus! quitte un instant les Amants
dont l'âme est en couronne!

Ah ! pour ces Ouvriers charmants
Sujets d'un roi de Babylone,
Vénus ! laisse un peu les Amants
Dont l'âme est en couronne

Ô Reine des Bergers !
Porte aux travailleurs l'eau-de-vie,
Pour que leurs forces soient en paix
En attendant le bain dans la mer, à midi.

Arthur Rimbaud 1872, (1854-1891)

op muziek gezet door Eisler als *Rimbaud-Gedicht*
ondertitel *Die Franzosen nachahmend*
1942-3, Hollywood Liederbuch, no. 47.